

Prilog 1:

**Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

**INFORMACIJA
O PROGRAMIMA PODRŠKE EVROPSKE UNIJE CRNOJ GORI ZA 2021. GODINU**

Podgorica, decembar 2021. godine

Sadržaj

1. IPA II (2014-2020)	1
1.1. Godišnji akcioni programi IPA-e	4
1.2. Programi Unije	12
1.3. IPARD II	13
1.4. Instrument za civilno društvo i Program za medije	13
1.5. Višekorisnički programi IPA-e	13
1.6. Instrument za evropsku integraciju	14
1.7. Zapadnobalkanski investicioni okvir	14
2. Programi regionalne i teritorijalne saradnje	17
3. Makro-regionalne strategije EU	24
3.1. Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region i strateški projekat „Jedinica za podršku upravljanju Strategijom Evropske unije za jadransko-jonski region - Facility Point“	24
4. IPA III (2021-2027)	25

Rezime

Tokom 2021. godine nastavljeno je sa pripremom i sprovođenjem projekata obuhvaćenih perspektivom 2014-2020 (IPA II). Uprkos vanrednim okolnostima nastalim zbog širenja novog virusa COVID-19, koje su značajno uticale na aktivnosti i dinamiku sprovođenja svih projekata, većina planiranih aktivnosti se sprovodila bez značajnijih kašnjenja.

U cilju praćenja sprovođenja projekata iz IPA II finansijske perspektive i kako bi se razmotrili svi izazovi u ugovaranju i sprovođenju projekata, sastanak Sektorskog nadglednog odbora za programe IPA-e II je podijeljen po klasterima sektora, tako da su sastanci održani 5. jula, odnosno 19, 22. i 25. novembra 2021. godine. Sastanak Nadglednog IPA odbora je održan 15. decembra 2021. godine.

Kada je u pitanju pravni osnov za sprovođenje programa, tokom 2021. godine potpisano je 9 finansijskih sporazuma ili dopuna sporazuma, kako slijedi:

- Dopuna 2 finansijskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Godišnjem akcionom programu za Crnu Goru za 2017. godinu, dio I, 9. novembar 2021. godine;
- Dopuna 2 finansijskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Godišnjem akcionom programu za Crnu Goru za 2018. godinu, 23. februara 2021. godine;
- Dopuna finansijskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Godišnjem akcionom programu za Crnu Goru za 2019. godinu, 30. novembra 2021. godine;
- Finansijski sporazum za program prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija za 2020. godinu, 26. jula 2021. godine (nakon potpisivanja od strane Albanije stupa na snagu, najkasnije do 31. decembra 2021. godine);
- Finansijski sporazum za program prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo za 2020. godinu, 26. jula 2021. godine (nakon potpisivanja od strane Kosova stupa na snagu, najkasnije do 31. decembra 2021. godine);
- Finansijski sporazum za program prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora za 2020. godinu, 21. oktobra 2021. godine;
- Finansijski sporazum za program prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora za 2020. godinu, 21. oktobra 2021. godine;
- Dopuna finansijskih sporazuma za program Crna Gora – Albanija za 2014. i 2015. godinu, 1. novembra 2021. godine;
- Dopuna finansijskih sporazuma za program Crna Gora – Kosovo za 2014. i 2015. godinu, 1. novembra 2021. godine.

Kada je nova finansijska perspektiva – IPA 2021-2027 u pitanju, tokom 2021. godine nastavljani su pregovori na nivou Evropske unije u vezi sa pravnim okvirom za IPA-u III. S tim u vezi, tokom septembra 2021. godine, završeni su pregovori između Evropske

komisije, Evropskog parlamenta i Savjeta i 15. septembra 2021. godine donešena je Uredba o uspostavljanju Instrumenta za pretpristupnu podršku (IPA III) i potvrđen iznos od 14,162 milijarde eura koji će biti dostupan državama, korisnicama IPA podrške tokom narednog sedmogodišnjeg perioda.

U dijelu podrške regionalnim projektima, tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je s programiranjem programa Višekorisničke IPA-e za period 2021-2022. S tim u vezi, tokom septembra 2021. godine, održan je redovni koordinacioni sastanak na kome je nastavljen proces konsultacija u vezi sa predloženim akcijama, sa planom da program za 2021. godinu bude usvojen do kraja tekuće godine. Pored toga, u okviru Zapadnobalkanskog investicionog okvira, tokom 2021. godine nastavljeno je ili započeto sprovođenje osamnaest nacionalnih projekata tehničke podrške pripremi projektne dokumentacije koji se finansiraju sredstvima za koje je EU opredijelila 35,5 miliona eura. Nastavljeno je sprovođenje pet investicionih grantova za koje je doprinos EU 68,75 milion eura.

U programima evropske teritorijalne saradnje do sada je ugovoreno 240 projekata sa učešćem crnogorskih organizacija i institucija, 179 u okviru trilateralnih i transnacionalnih programa, vrijednosti oko 272,384.296,00 miliona eura, od čega za crnogorske partnere oko 33.766.030,00 miliona eura, i 61 u okviru bilateralnih programa, ukupne vrijednosti 22.342.976,6 miliona eura. U 2021. godini su odobreni novi projekti u okviru trilateralnih i transnacionalnih programa, kao i projekti u okviru bilateralnih programa Bosna i Hercegovina-Crna Gora i Srbija-Crna Gora. Takođe, objavljeni su pozivi za dostavljanje projektnih predloga u okviru ADRIION programa, Crna Gora-Albanija i Crna Gora-Kosovo.

Kada su programi nacionalne IPA-e u pitanju, u skladu sa smjernicama Evropske komisije, tokom 2021. godine nastavljeno je sa izradom punih projektnih predloga za program IPA 2021. Programom je predviđeno finansiranje pet akcija, ukupne vrijednosti 32,4 miliona eura. Finalne verzije akcija su dostavljene Evropskoj komisiji tokom septembra 2021. godine i nakon završetka internih konsultacija, program bi trebao biti usvojen do kraja 2021. godine. Dodatno, u skladu sa preporukom Evropske komisije, nastavljeno je i sa izradom prvih nacрта akcionih dokumenata za program IPA 2022, kao i sa unapređivanjem nacрта Strateškog odgovora, čiji nacrti su, nakon višemjesečnih konsultacija sa svim relevantnim institucijama, upućeni Evropskoj komisiji tokom novembra 2021. godine.

1. IPA II (2014-2020)

Prema Revidiranom indikativnom strategijskom dokumentu za Crnu Goru za IPA-u 2014-2020, koji je Evropska komisija usvojila u avgustu 2018. godine, Crnoj Gori je tokom sedmogodišnjeg perioda kroz nacionalne programe IPA-e II na raspolaganju 279,1 milion eura. Podrška je usmjerena kroz šest sektora (Demokratija i upravljanje; Vladavina prava i temeljna prava; Životna sredina, klimatske akcije i energetika;

Saobraćaj; Konkurentnost, inovacije, poljoprivreda i ruralni razvoj; i Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika). Dodatno, Crna Gora učestvuje u programima regionalne i teritorijalne saradnje, koji predstavljaju sedmi sektor, za koje je Evropska komisija opredijelila 860 miliona eura za sve države korisnice.

U cilju podrške rješavanju izbjegličke krize koja je pogodila države regiona i Evropu, Evropska komisija je donijela odluku da, počev od programa IPA 2016, opredijeljeni godišnji iznosi IPA-e za Crnu Goru budu umanjeni za 10% kao izdvajanje za migracionu krizu. Posljedni program iz koga su izdvojena sredstva je IPA 2018, dok iz programa IPA 2019 i IPA 2020 nije bilo izdvajanja.

Tokom 2021. godine nastavljen je rad na sprovođenju preostalih akcija koje su obuhvaćene programom IPA 2014 i IPA 2016, Programom Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu 2015-2017, kao i realizacija aktivnosti u oblasti reforme javne uprave kroz Sektorsku budžetsku podršku IPA 2017. Dodatno, intenziviran je rad na ugovaranju programa IPA 2017 i IPA 2018, dok je kod programa IPA 2019 i IPA 2020 nastavljen rad na pripremi projektne i tenderske dokumentacije.

1.1. Godišnji akcioni programi IPA-e

1.1.1. IPA 2014

Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Godišnjem akcionom programu za Crnu Goru za 2014. godinu, za akcije koje se sprovode u direktnom upravljanju (za njihovo ugovaranje je zadužena Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori) je potpisan 4. oktobra 2015. godine. Za akcije u indirektnom upravljanju (za njihovo ugovaranje su zaduženi Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći Ministarstva finansija i Uprava javnih radova). Finansijski sporazum potpisan je 10. decembra 2015. godine, dok je dopuna sporazuma potpisana 30. jula 2018. godine. Ukupan iznos alokacije je 43,27 miliona eura, od kojih je 39,52 miliona eura doprinos EU i 3,75 miliona eura nacionalno kofinansiranje. Program obuhvata 17 akcija u 6 sektora, od čega se 6 akcija sprovodi direktnim i 11 akcija indirektnim upravljanjem. Tokom 2021. godine intenzivno se radilo na sprovođenju preostalih akcija koje su obuhvaćene ovim programom.

Od zaključenih 25 ugovora, do sada je završeno sprovođenje njih 20, dok je u toku implementacija sljedećih ugovora u okviru sektora Demokratija i upravljanje:

- Implementacija novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS);
- Unapređenje i jačanje institucionalnog sistema i pravnog okvira u oblasti javnih nabavki i državne pomoći;
- Unapređenje budžetskog sistema, višegodišnjeg planiranja i sistema unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru;

- Podrška pristupanju Konvenciji o zajedničkom tranzitu i Konvenciji o olakšicama u trgovini robom;
- Implementacija sistema za centralizovani obračun zarada.

Kada je direktno upravljanje u pitanju, završeno je sprovođenje svih šest ugovora obuhvaćenih programom.

1.1.2. IPA 2015

Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Godišnjem akcionom programu za Crnu Goru za 2015. godinu je potpisan 22. septembra 2016. godine, dok je Dopuna finansijskog sporazuma potpisana 3. novembra 2017. godine. U okviru ovog programa podržana su dva sektora – Vladavina prava i temeljna prava i Demokratija i upravljanje. Ukupna vrijednost programa, uključujući i horizontalna izdvajanja, iznosi 40,53 miliona eura (36,39 miliona eura doprinos EU i 4,14 miliona eura nacionalno kofinansiranje).

U sektoru Vladavina prava i temeljna prava završeno je sprovođenje sektorske budžetske podrške za Strategiju integrisanog upravljanja granicom. Crna Gora je uspješno iskoristila sredstva i implementirala planirane aktivnosti kako bi se ispunili definisani indikatori. U 100% iznosu su iskorišćena sredstva prve (fiksne) i druge (varijabilne) tranše, dok je za treću (varijabilnu) tranšu uplaćeno 97,5% planiranog iznosa, odnosno 3,9 miliona eura. Od opredjeljenih 20 miliona eura, 19,9 miliona eura uplaćeno je u državni budžet, što znači da su skoro svi planirani indikatori ispunjeni. Sprovođenje akcije *Promocija i zaštita ljudskih prava Roma i drugih ugroženih grupa* (doprinos EU 1 milion eura) je završeno.

Sastavni dio Godišnjeg akcionog programa za 2015. godinu čini *Program Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu 2015-2017*. Ukupna vrijednost programa je 18 miliona eura (od čega 15,3 miliona eura predstavlja doprinos EU, podijeljen u tri programske godine). Finansijski sporazum za ovaj program je potpisan 12. jula 2018. godine, nakon čega je započelo ugovaranje dodijeljenih sredstava. Finansijski sporazum za ovaj program je potpisan 12. jula 2018. godine, dok je dopuna sporazuma potpisana 28. avgusta 2020. godine. Od ukupno predviđenih 25 ugovora, do sada su zaključena 23 ugovora, čije sprovođenje je u toku.

1.1.3. IPA 2016

Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o godišnjem akcionom programu IPA-e za Crnu Goru za 2016. potpisan je 22. decembra 2017. godine, dok je 28. avgusta 2020. godine potpisana Dopuna sporazuma koja se tiče realokacije sredstava za podršku borbi protiv COVID-19 virusa. Samim tim, sredstva u iznosu od 5,4 miliona eura iz sektora Životna sredina i klimatska akcija su

prenamijenjena za budžetsku podršku za realizaciju akcije *Podrška Crnoj Gori u prevazilaženju krize uzrokovanoj virusom COVID-19*.

Ukupna vrijednost programa je 41,1 milion eura (od čega je 37,6 miliona eura obezbijeđeno iz sredstava IPA-e, dok nacionalno kofinansiranje iznosi 3,5 miliona eura) i njime su podržane sljedeće akcije:

- U sektoru Životna sredina i klimatska akcija, akcija *Jačanje kapaciteta i aktivnosti vezanih za prenošenje i sprovođenje pravne tekovine EU u oblasti zaštite životne sredine*, ukupne vrijednosti 13,4 miliona eura (od čega je doprinos EU 11,4 miliona eura i 2 miliona eura nacionalno kofinansiranje).
- U sektoru Konkurentnosti i inovacija, akcija *Oснаživanje sektora konkurentnosti i inovacija u Crnoj Gori*, ukupne vrijednosti 6,92 miliona eura (doprinos EU 6,23 miliona eura i 690 hiljada eura nacionalno kofinansiranje).

Rok za ugovaranje projekata u okviru programa je istekao 22. decembra 2020. godine. Kada je u pitanju sektor Životna sredina i klimatska akcija, do naznačenog roka je potpisano 7 od ukupno 9 ugovora koji su planirani programom, uključujući i grant šemu, dok su dva ugovora nisu potpisana¹. Na ovaj način, sredstva u iznosu od 5 miliona eura, koja su bila namijenjena ovom sektoru, nisu ugovorena do definisanog roka. Što se tiče preostalih ugovora koji su ugovoreni u skladu sa rokovima, u toku je sprovođenje dva ugovora o uslugama i grant šeme, dok su od četiri ugovora o nabavkama, tri završena.

Sektor Konkurentnost i inovacije je podržan kroz akciju *Oснаživanje sektora konkurentnosti i inovacija u Crnoj Gori*. Inicijalno je bilo planirano izdvajanje od 7,72 miliona eura (od čega 770.000 eura iznosi nacionalno kofinansiranje), a planirano je ukupno 9 ugovora. Međutim, zbog presumjeravanja sredstava za podršku reakciji na krizu izazvanu širenjem virusa COVID-19 u Crnoj Gori, u vidu budžetske podrške, ukupna alokacija je umanjena za 800.000 eura. Dodatno, ugovor *Izgradnja administrativnih i tehničkih kapaciteta za sektor konkurentnosti i inovacija* u Ministarstvu ekonomskog razvoja je povučen iz plana nabavki za program IPA 2016. Od preostalih 7 ugovora, 3 su realizovana tokom 2021. godine dok se preostali sprovode u skladu s planiranom dinamikom.

1.1.4. IPA 2017

Finansijski sporazum između Vlade Crne Gore i Evropske komisije o Godišnjem akcionom programu za Crnu Goru za 2017. godinu za direktnu budžetsku podršku sprovođenju Strategije reforme javne uprave (dio II) je potpisan 16. januara 2018. godine, dok su dopune sporazuma za dio II potpisane 24. februara i 30. novembra 2020.

¹ U pitanju su ugovori: 1. Podrška u implementaciji i monitoringu upravljanja otpadom - planirano 1,36 miliona eura; 2. Jačanje kapaciteta, prenošenje pravne tekovine i planiranje u sektoru životne sredine i klimatskih promjena - planirano 3,67 miliona eura.

godine. Finansijski sporazum za podršku sektoru saobraćaja (dio I) potpisan 17. decembra 2018. godine, dok je dopuna 2 sporazuma (dio I) potpisana 9. novembra 2021. godine.

Ukupna vrijednost akcija predloženih kroz oba dijela programa je 16,9 miliona eura od kojih je 13,5 miliona eura doprinos EU i 3,4 miliona eura nacionalno kofinansiranje. Programom su podržane sljedeće akcije:

- U sektoru Saobraćaj, u okviru akcije *Unapređenje i razvoj sektora saobraćaja*, ukupne vrijednosti 12,1 miliona eura (od čega je 9,65 miliona eura doprinos EU i 2,47 miliona eura nacionalno kofinansiranje), planirano je 8 ugovora za čije sprovođenje je zadužena Uprava javnih radova. Do sada je ugovoreno ukupno 6 ugovora u vrijednosti od oko 9 miliona eura, dok je procedura potpisivanja preostala dva ugovora u toku.
- U sektoru Demokratija i upravljanje, sredstva su, u vidu sektorske budžetske podrške opredijeljena za *implementaciju Strategije reforme javne uprave* u ukupnom iznosu od 15 miliona eura. Prva (fiksna) tranša je uplaćena 28. novembra 2018. godine u iznosu od 4 miliona eura, dok je druga (varijabilna) tranša uplaćena 28. novembra 2019. godine u iznosu od 2,07 milion eura. Preostali iznos od 1,9 miliona eura opredijeljen je za potrebe implementacije projekta *Razvoj elektronskih usluga i digitalne infrastrukture, kao odgovor na krizu uzrokovanu virusom COVID-19*, koji je potpisan sa UNDP-jem. Zahtjev za uplatu druge (varijabilne) tranše je dostavljen Evropskoj komisiji u septembru 2021. godine, a isplata se očekuje do kraja tekuće godine.

1.1.5. IPA 2018

Finansijski sporazum za Godišnji akcioni program za Crnu Goru za 2018. godinu je potpisan 2. decembra 2019. godine, dok je dopuna sporazuma potpisana 30. novembra 2020. godine, odnosno dopuna 2 je potpisana 23. februara 2021. godine. Ukupan iznos opredijeljenih sredstava je 38,25 miliona eura, od čega je 36,2 miliona eura doprinos EU i 2,05 miliona eura nacionalno kofinansiranje. Programom su podržani sljedeći sektori i akcije, sa sljedećim statusom:

- Sektor Vladavina prava i temeljna prava u ukupnom iznosu od 13,5 miliona eura, kroz akciju *Podrška sektoru Vladavine prava i temeljnih prava*. U okviru navedene akcije, podrška je usmjerena na 3 podsektora: (1) pravosuđe, (2) sprovođenje zakona i (3) temeljna prava, shodno prioritetima i obavezama koje proističu iz završnih mjerila za 23. i 24. pregovaračko poglavlje. U okviru akcije planirano je 14 ugovora, za čije sprovođenje su zaduženi Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći i Uprava javnih radova.

Od ukupne vrijednosti programa, u nadležnosti Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU) inicijalno je za ugovaranje bilo opredijeljeno 3,46 miliona eura. Međutim, preusmjeravanjem sredstava u iznosu od 1,4 miliona eura, zbog krize izazvane virusom COVID-19, za ugovaranje je na raspolaganju preostao iznos od 2,06 miliona eura. S tim u vezi, od ukupno devet ugovora čije sprovođenje je u nadležnosti CFCU-a, pet je u nadležnosti Uprave prihoda i Carina, dok je sprovođenje četiri ugovora u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova. Od pomenutih 9 ugovora, pet ugovora je u fazi implementacije, dok je za četiri ugovora o nabavkama u toku usaglašavanje tenderske dokumentacije.

Uprava javnih radova nadležna je za sprovođenje preostalih 5 ugovora u vrijednosti od 9,3 miliona eura, tj. jedan za ugovor o uslugama i četiri ugovora o radovima. Za 4 ugovora o radovima priprema tenderske procedure je u toku, dok je tenderski postupak za ugovor o uslugama u finalnoj fazi evaluacije.

- Sektor Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna politika, kroz akciju *Jačanje kvaliteta i pristupa zdravstvenim i socijalnim uslugama* vrijednosti 17,5 miliona eura od kojih je 8 miliona eura Crnoj Gori dodijeljeno kao nagrada za ostvareni učinak u korišćenju pretpristupne podrške, ali i ukupnog napretka u pretpristupnim pregovorima, dok je 9,5 miliona eura preusmjereno iz sektora Poljoprivreda i ruralni razvoj za sprečavanje širenja virusa COVID-19. Sredstva će biti iskorištena za uvećanje podrške za oblast javnog zdravlja. Najznačajnije aktivnosti se tiču izgradnje novog objekta za dvije klinike (Klinika za infektivne bolesti i Klinika za dermatovenerologiju) u Kliničkom centru u Podgorici i unapređenja zdravstvenog sistema, kako bi bio u stanju da na najbolji način odgovori izazovima pandemije. Tender za nadzor radova je raspisan 8. decembra, dok se raspisivanje tendera za radove očekuje do kraja 2021. godine

Aktivnosti na pripremi projektne i tenderske dokumentacije za ugovore predviđene ovim programom su nastavljene tokom 2021. godine. Od ukupno planiranih 17 projekata, do sada je ugovoreno 5, tenderska procedura je u toku za jedan projekat, dok je sprovođenje jednog projekta završeno.

1.1.5. IPA 2019

Finansijski sporazum za Godišnji akcioni program za Crnu Goru za 2019. godinu je potpisan 28. avgusta 2020. godine, dok je dopuna sporazuma potpisana 30. novembra 2021. godine. Ukupan iznos alokacije je 30 miliona eura bez nacionalnog kofinansiranja.

Program uključuje direktnu budžetsku podršku za realizaciju akcije *Podrška Crnoj Gori u prevazilaženju krize uzrokovanoj virusom COVID-19*² za koju je opredijeljen iznos od 28,3 miliona eura, dok su preostala sredstva, u iznosu od 1,7 miliona eura, opredijena za Instrument za evropsku integraciju.

1.1.6. IPA 2020

Finansijski sporazum za Godišnji akcioni program za Crnu Goru za 2020. godinu je potpisan 28. avgusta 2020. godine. Ukupna vrijednost programa je 24,45 miliona eura, od čega je 22,05 miliona eura doprinos Unije ovom programu, dok je obaveza kofinansiranja Crne Gore 2,4 miliona eura. Podrška je fokusirana na tri sektora: Demokratija i upravljanje, Vladavina prava i temeljna prava, Konkurentnost i inovacije i Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike

- U okviru sektora Vladavina prava i temeljna prava će se finansirati *Program EU za Vladavinu prava (EUroL III)* u iznosu od 2,5 miliona eura bez obaveze nacionalnog kofinansiranja;
- U okviru sektora Konkurentnost i inovacije, Poljoprivreda i ruralni razvoj finansirajuće se akcija *EU za jačanje konkurentnosti i inovativnih kapaciteta privatnog sektora u Crnoj Gori* sa 4,35 miliona eura, od kojih su 4 miliona eura bespovratna sredstva EU, a kofinansiranje Crne Gore je 0,35 miliona eura;
- U okviru sektora Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike opredijeljena su sredstva za akciju *EU za pametni i inkluzivni rast – zapošljavanje i socijalna inkluzija 2020* u iznosu od 7,73 miliona eura, od kojih su 6,7 miliona eura bespovratna sredstva EU, dok je nacionalno kofinansiranje 1,03 milion eura.
- Iznos od 6,9 miliona eura namijenjen je za budžetsku podršku za realizaciju akcije *Podrška Crnoj Gori u prevazilaženju krize uzrokovanoj virusom COVID-19*, u vidu direktne budžetske podrške.

Aktivnosti na pripremi projektne i tenderske dokumentacije za ugovore predviđene ovim programom su intenzivirane tokom 2021. godine.

Kada je projekat EUroL III u pitanju, koji će se sprovoditi kroz direktno upravljanje, u toku je finalna faza tenderske procedure.

1.1.7. Podrška Crnoj Gori u prevazilaženju krize uzrokovane pandemijom COVID-19

Epidemijsko širenje novog virusa COVID-19 uzrokovalo je potrebu za uvođenjem niza hitnih mjera za prevenciju njegovog daljeg širenja i kontrolu epidemije, što je bio prioritet djelovanja vlada svih država zahvaćenih epidemijom novog virusa. Evropska

² Više informacija o korišćenju sredstava budžetske podrške naći u poglavlju 1.1.7.

unija je prenamjenom sredstava iz odobrenih IPA programa podržala Crnu Goru u borbi protiv širenja virusa i saniranju ekonomskih posljedica epidemije. Iznos od 40,5 miliona podrške koji je opredijeljen iz programa IPA 2016, IPA 2019 i IPA 2020, namijenjen je direktnoj budžetskoj podršci za saniranje posljedica epidemije.

Od ukupnog iznosa budžetske podrške, 40 miliona eura će, u dvije tranše, biti uplaćeno u državni budžet, dok će 0,5 miliona eura biti utrošeno na dva projekta komplementarne tehničke podrške Ministarstvu ekonomskog razvoja i Ministarstvu finansija i socijalnog staranja sprovođenju aktivnosti planiranih programom.

Fiksna tranša budžetske podrške iznosi 28 miliona eura (70% ukupne podrške), dok je iznos varijabilne tranše 12 miliona eura (30% ukupne podrške). Fiksna tranša je isplaćena 10. novembra 2020. godine, bez prethodnih uslova. Isplata varijabilne tranše je planirana na kraju jednogodišnjeg programa (IV kvartal 2021. godine) i uslovljena je ispunjavanjem seta definisanih indikatora definisanih tokom procesa programiranja. Zahtjev za uplatu varijabilne tranše je upućen u septembru 2021. godine, dok se isplata očekuje do kraja 2021. godine.

Finansijski sporazumi za korišćenje direktne budžetske podrške su potpisani 28. avgusta 2020. godine, kada je uspješno započeta realizacija planiranih aktivnosti.

1.1.8. Horizontalna izdvajanja

Sastavni dio godišnjih programa predstavljaju i izdvajanja za sljedeće horizontalne akcije:

- Instrument za civilno društvo, za koji je za period 2014-2020 izdvojeno ukupno 14,5 miliona eura;
- Regionalni stambeni program, za koji je u 2014. godini izdvojeno 1,5 miliona eura;
- Instrument prepristupne podrške za ruralni razvoj (IPARD II) za koji je za period 2014-2020 izdvojeno 39 miliona eura;
- Podrška učešću Crne Gore u programima EU, za koje je za period 2014-2020 izdvojeno 7,7 miliona eura;
- Instrument za evropsku integraciju, za koji je za period 2014-2020 izdvojeno 18,3 miliona eura;
- Izdvajanja za izbjegličku krizu, koja za period 2016-2019 iznose 8,4 miliona eura.

1.1.9. Tvining

Iako je planirano da se završi, zbog pandemije COVID-19 virusa i ograničenja u putovanjima sprovođenje tvining projekta *Podrška upravljanju ljudskim resursima u javnom sektoru*, koji je finansiran u okviru programa IPA 2017 je nastavljeno tokom 2021. godine. Glavni partneri na projektu su Finski institut za javno upravljanje i

Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, ugovor je vrijedan 950.000 eura, dok je korisnik projekta Uprava za kadrove, odnosno Upravna inspekcija. Završetak ovog projekta se očekuje u toku naredne godine.

Tvining ugovor *Podrška Agenciji za lijekove i medicinska sredstva (CALIMS)* (0,4 miliona eura) koji se finansira sredstvima iz programa IPA 2016 je počeo sa sprovođenjem 29. januara 2021. godine i planirano je da traje do 28. jula 2022. godine. Korisnik projekta je Agencija za lijekove i medicinska sredstva.

Tvining ugovor *Nadogradnja integrisanog alata i ažuriranje inventara emisija zagađujućih materija u vazduh za period 2011-2019* (0,25 miliona eura) koji se finansira sredstvima iz programa IPA 2017 je počeo sa sprovođenjem 17. juna 2021. godine i planirano je da se sprovođenje projekta završi 16. februara 2022. godine.

1.1.10. Tajeks

Tokom 2021. godine posredstvom Instrumenta za tehničku podršku i razmjenu informacija – Tajeks (TAIEX), za crnogorske korisnike je organizovano ukupno 119 događaja (radionice, radionice od kuće³, ekspertske misije i studijske posjete), uz ekspertsku podršku sljedećih država članica EU:

Tabela 1: pregled broja Tajeks događaja po državama

Država članica	Broj događaja
Austrija	14
Bugarska	3
Grčka	4
Češka	3
Danska	1
Finska	4
Francuska	2
Holandija	6
Hrvatska	13
Njemačka	7
Mađarska	11

³ Rad od kuće i video konferencije održane su na način što je crnogorskim korisnicima pružena podrška kroz TAIEX instrument od strane eksperata iz više od jedne države.

Država članica	Broj događaja
Italija	4
Letonija	4
Litvanija	1
Malta	1
Poljska	3
Portugal	2
Rumunija	9
Slovačka	5
Slovenija	18
Španija	3
Švedska	1
Ukupno	119

Kada su u pitanju oblasti u kojima je pružena podrška, najveći broj događaja je organizovan u okviru sljedećih oblasti: pravda i unutrašnji poslovi, unutrašnje tržište, poljoprivreda i bezbjednost hrane, životna sredina, saobraćaj i telekomunikacije. Neophodno je pomenuti da su predstavnici Crne Gore učestvovali na TAIEX događajima koji su organizovani za više država istovremeno (*multi-country workshops*). Tokom 2021. godine organizovan je 101 takav događaj.

Tokom 2021. godine sprovođenje dijela misija je otežano ili u potpunosti zaustavljeno usljed pandemije virusa COVID-19.

1.2. Programi Unije

Programi Evropske unije usmjereni su na ekonomsku, socijalnu i političku integraciju prvenstveno država članica EU, uz mogućnost postepenog uključivanja država kandidata za članstvo. U okviru finansijske perspektive 2014-2020, Crna Gora učestvuje u deset programa Unije: Horizont 2020, Erasmus+, Kreativna Evropa, Cosme, Evropa za građane, Carine 2020, Evropski program za zapošljavanje i inovacije (EaSI), Fiskalis 2020, Program za rješenja interoperabilnosti i zajedničke okvire za evropsku javnu upravu, privredu i građane – ISA i Program pravde.

Tokom 2021. godine resorna ministarstva su stupile u kontakt sa relevantnim tijelima EK i izrazile namjeru za učešće u programima unije koji će biti aktuelni u okviru finansijske perspektive 2021-2027.

1.3. IPARD II

Tokom 2021. godine, nastavljen je rad na ugovaranju, realizaciji i isplati sredstava projekata koji su ili će biti ugovoreni kroz objavljene javne pozive, kao i s objavljivanjem novih javnih poziva za mjere definisane Programom razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II za 2014-2020.

S tim u vezi, treći po redu javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava za Mjeru 3 - Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i ribljih proizvoda, u okviru kojeg je poljoprivrednim proizvođačima bilo na raspolaganju novih skoro 11,4 miliona eura podrške, završen je 15. marta 2021. godine. Takođe, 28. juna 2021. godine objavljen je i prvi javni poziv za dodjelu sredstava bespovratne podrške za Mjeru 7 - Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja, podmjera 7.1 - Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II 2014–2020. Iznos raspoloživih sredstava podrške za ovaj poziv iznosi nešto više od 6 miliona eura.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 26. marta 2021. godine razmotrila i usvojila Program IPARD II, verziju 1.3. Takođe, započet je rad na izradi nacrtu Programa IPARD III za period 2021-2027 i definisanju mjera koje će njime biti obuhvaćene.

1.4. Instrument za civilno društvo i Program za medije

Podrška organizacijama civilnog društva, osim kroz programe prekogranične i transnacionalne saradnje u kojima civilni sektor već uspješno učestvuje, pruža se i kroz Instrument za civilno društvo. Instrumentom direktno upravlja Evropska komisija, posredstvom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, s planom da, uz kontinuiranu pripremu i jačanje kapaciteta, Crna Gora preuzme samostalno upravljanje ovim instrumentom. Sredstva za Instrument za civilno društvo izdvajaju iz godišnjih akcionih programa za Crnu Goru, u okviru sektora Demokratija i upravljanje.

U skladu sa nacrtom programa Instrument za civilno društvo i medije za period 2021-2023 za države Zapadnog Balkana i Tursku biće izdvojeno oko 94 miliona eura, za potrebe jačanja participativne demokratije i približavanja demokratskim vrijednostima EU.

1.5. Višekorisnički programi IPA-e

Akcije koji su podržane kroz program Višekorisničke IPA-e direktno priprema i sprovodi Evropska komisija, s ciljem promovisanja regionalne saradnje u skladu s prioritetima koji su definisani Višekorisničkim indikativnim strategijskim dokumentom za relevantni period.

Tokom 2021. godine, nastavljen je rad na programiranju programa IPA III i unapređivanju nacrtu akcija predloženih za finansiranje kroz program Višekorisničke IPA-e za 2021-2022. godinu. S tim u vezi, 29. septembra 2021. godine, online putem, održan je redovni koordinacioni sastanak Višekorisničke IPA-e, na kome je nastavljen konsultativni proces u vezi sa nacrtom programa IPA 2021 i 2022. Nacrtom programa za 2021. godinu predviđena je vrijednost akcija u ukupnom indikativnom iznosu od 879 miliona eura.

1.6. Instrument za evropsku integraciju

Instrument za evropsku integraciju (IEI) predstavlja horizontalnu akciju u okviru nacionalnog programa IPA-e, koja ima za cilj da ojača kapacitete institucija uključenih u proces planiranja, programiranja i implementacije IPA-e II, kao i da unaprijedi sektorsku koordinaciju. Takođe, cilj IEI je da blagovremeno i efikasno odgovori na potrebe pregovaračkog procesa i da na nivou sektora omogući kratkoročne intervencije u cilju pripreme Crne Gore za članstvo u EU.

Instrumentom upravlja Upravni odbor kojeg čine predstavnici Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Kancelarije za evropske integracije (Kancelarija nacionalnog IPA koordinatora). Upravni odbor je odgovoran za koordinaciju sprovođenja IEI, provjeru kvaliteta i procjenu opravdanosti dostavljenih predloga akcija u skladu s definisanim kriterijumima, kao i za nadgledanje realizacije odobrenih akcija.

Tokom 2021. godine održana su tri sastanka Upravnog odbora na kojima je odobreno ukupno 12 projekata u vrijednosti od 2 miliona eura.

Upravni odbor je do sada odobrio ukupno 61 projekat, ukupne vrijednosti od oko 12 miliona i dodatnih 3 miliona hitne podrške zdravstvenom sistemu.

1.7. Zapadnobalkanski investicioni okvir

Tokom 2021. godine nastavljeno je ili započeto sprovođenje osamnaest nacionalnih projekata *tehničke podrške pripremi projektne dokumentacije* koji se finansiraju sredstvima Zapadnobalkanskog investicionog okvira (ZIO).

Riječ je o sljedećim projektima:

1. *Priprema i revizija Glavnog projekta za rekonstrukciju puta Plužine - Šćepan Polje*, vrijednosti 4,9 miliona eura;
2. *Unapređenje sigurnosti na željezničkoj liniji Bar-Vrbnica (II faza)*, vrijednosti 3 miliona eura;
3. *Priprema studije izvodljivosti za Jadransko-jonski autoput/brzu cestu (zajednički projekat s Albanijom)*, vrijednosti 3,5 miliona eura;

4. *Priprema Idejnog projekta za dionice Jadransko-jonskog gasovoda u Crnoj Gori i Albaniji (zajednički projekat s Albanijom), vrijednosti 2,5 miliona eura;*
5. *Tehnička podrška projektima vezanim za otpadne vode i vodosnabdijevanje u Crnoj Gori, II faza, vrijednosti 550 hiljada eura;*
6. *Izrada glavnih projekata za zamjenu signalno-sigurnosnih uređaja u pet željezničkih stanica na pruzi Podgorica - Bar, vrijednosti 1,5 miliona eura;*
7. *Izrada Glavnog projekta za rehabilitaciju klizišta Ratac na željezničkoj pruzi Bar - Podgorica, vrijednosti 1 milion eura.*
8. *Priprema idejnog projekta i procjene društvenog i uticaja na životnu sredinu za dionicu autoputa Smokovac - Tološi - Farmaci, vrijednosti 2,39 miliona eura;*
9. *Priprema idejnog projekta i studije procjene uticaja na životnu sredinu za dionicu autoputa Mateševo – Andrijevića, vrijednosti 3,1 milion eura;*
10. *Priprema idejnog projekta za izgradnju prioritetne poddionice obilaznice oko Budve, vrijednosti 4,6 miliona eura;*
11. *Ažuriranje studije izvodljivosti s pratećom dokumentacijom za autoput Bar – Boljare, vrijednosti 1,3 miliona eura;*
12. *Izgradnja zatvora u Mojkovcu: revizija studije izvodljivosti, priprema idejnog projekta, elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, glavnog projekta i tenderske dokumentacije, vrijednosti 1,2 miliona eura;*
13. *Priprema nacionalnog plana za razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu, vrijednosti 0,6 miliona eura;*
14. *Priprema sveobuhvatnog Glavnog projekta za unapređenje građevinske i elektromehaničke infrastrukture na dionici željezničke linije Golubovci – Bar (u okviru pruge Bar-Vrbnica) u vrijednosti od 3 miliona eura*
15. *Priprema studije izvodljivosti i procjene uticaja na životnu sredinu radi modernizacije pruge od Podgorice do granice sa Albanijom, vrijednosti 1,3 miliona eura;*
16. *Priprema studije izvodljivosti i procjene uticaja na životnu sredinu za Istočno-mediteranski koridor: Crna Gora - Srbija, R4 željeznička linija, dionica Bar-Vrbnica, vrijednosti 0,5 miliona eura;*
17. *Sistem upravljanja otpadnim vodama Pljevlja, faza II kanalizacione mreže, vrijednosti 350,000 eura;*
18. *Vodosnabdijevanje i odvođenje kanalizacije u opštini Ulcinj – Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i prateće infrastrukture, vrijednosti 1 milion eura.*

Tokom 2021. godine, započeto je ili nastavljeno sprovođenje projekata odobrenih u okviru poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata koji su u okviru ovog instrumenta dodijeljeni Crnoj Gori u kontekstu Berlinskog procesa. Riječ je o investicionim grantovima za sljedeće projekte:

1. *Transbalkanski energetska koridor: Dio mreže u Crnoj Gori - Ukupna vrijednost projekta je 128, 85 miliona eura, od čega bespovratna sredstva EU iznose 26,85 miliona eura (1,85 miliona eura za tehničku podršku, 20 miliona eura za investicioni grant), dok*

je 25 miliona eura obezbjeđeno iz kreditnog zaduženja kod Njemačke razvojne banke (KfW), odnosno 60 miliona eura kod Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD);

2. *Izgradnja infrastrukture za vodosnabdjevanje i sakupljanje otpadnih voda u Bokokotorski zaliv faza II* - Ukupna vrijednost projekta je 25 miliona eura, od čega bespovratna sredstva EU iznose 8,9 miliona eura, dok je 14 miliona obezbjeđeno iz kreditnog zaduženja kod Njemačke razvojne banke (KfW);

3. Istočno-mediteranski koridor: Crna Gora - Srbija, R4 željeznička linija, dionica Bar – Vrbnica (*Rekonstrukcija željezničke pruge Vrbnica-Bar*) - Ukupna vrijednost projekta je 38 miliona eura, EU je obezbijedila grant vrijednosti 20,1 milion eura, dok će ostatak biti finansiran kreditom Evropske investicione banke;

4. *Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Bijelo Polje* - Ukupna vrijednost projekta iznosi 6,1 milion eura, bespovratna sredstva EU iznose 2,9 miliona eura, dok je ostatak obezbijeđen iz kreditnog zaduženja kod Evropske investicione banke (EIB).

5. *Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i glavne kanalizacione mreže u Podgorici* - Ukupna vrijednost projekta je 72,5 milion eura, od čega bespovratna sredstva bilateralnih donatora ZIO iznose 10 miliona eura, 35 miliona obezbjeđeno iz kreditnog zaduženja kod Njemačke razvojne banke (KfW), dok su preostala sredstva iz nacionalnog kofinansiranja. Dodatnih 23,4 miliona eura za fazu II je predloženo za odobrenje na sastanku Strateškog i Operativnog odbora, koji je planiran za 17. decembar 2021. godine.

Jedinstvena lista prioriternih infrastrukturnih projekata (*Single Project Pipeline – SPP*) je ažurirana u nekoliko navrata zaključno sa posljednjim ažuriranjem iz avgusta 2020. godine. Trenutno, SPP lista obuhvata 56 projekata od kojih je 9 iz sektora *Energetike*, 13 iz sektora *Saobraćaja*, 8 projekata iz *Zaštite životne sredine* (uključujući brojne potprojekte iz vodosnabdjevanja, upravljanja otpadom, otpadnih voda, zaštite od poplava, zaštite vazduha i civilne zaštite), 25 projekata iz *Društvenih djelatnosti* i 3 projekata koji se odnose na oblast *Digitalne infrastrukture*. Procjenjena vrijednost svih projekata je 5,1 milijarda eura.

Konstitutivna sjednica Nacionalne investicione komisije, održana je 1. juna 2021. godine kada je usvojena *Informacija o potrebi ažuriranja Jedinstvene liste prioriternih infrastrukturnih projekata*. Shodno zaključcima sa sjednice Vlade održane 11. juna 2021. godine, neophodno je bilo i da resorna ministarstva do 30. juna 2021. godine, obrazuju *Sektorske radne grupe za izbor i ocjenu strateškog značaja prioriternih infrastrukturnih projekata*, i imenuju kontakt osobe za saradnju sa Kancelarijom za evropske integracije, korisnicima projekata i međunarodnim finansijskim institucijama/donatorima, kao i da do 30. jula 2021. godine dostave Kancelariji za evropske integracije *Nacrt Sektorskih lista prioriternih infrastrukturnih projekata u cilju ažuriranja Jedinstvene liste*

prioritetnih infrastrukturnih projekata, što je takođe, shodno zaključcima Vlade, planirano za drugu polovinu decembra 2021. godine.

Kancelariji za evropske integracije su dostavljena *Rješenja o obrazovanju Sektorske radne grupe za izbor i ocjenu strateškog značaja prioritetnih infrastrukturnih projekata za oblasti Saobraćaja, Energetike, Digitalne infrastrukture i Životne sredine*, i za iste oblasti su dostavljeni *nacrti sektorskih lista prioritetnih infrastrukturnih projekata*.

Kada su u pitanju pozivi za dostavljanje projektnih prijava, tokom 2021. godine otvoreni su novi pozivi – XXVI poziv tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije i produženi VI poziv za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata. U odnosu na rokove za dostavljanje projektnih prijava, 27. avgusta 2021. godine zatvoren je XXVI poziv tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije i produženi VI poziv za sufinansiranje investicija kroz ZIO.

Kancelariji za evropske integracije je dostavljeno 6 projektnih aplikacija, 4 kroz poziv tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije i 2 kroz investicioni poziv. Projektne aplikacije su dostavljene od strane Ministarstva zdravlja (5) i Ministarstva kapitalnih investicija (1). Sve aplikacije su odbijene na prvom koraku, jer Evropska investiciona banka (EIB) nije iskazala spremnost da finansira projekte.

Putem elektronske platforme Webex 18. i 19. novembra 2021. godine održan je sastanak Grupe finansijera projekata (*Project Financiers Group – PFG*). U odnosu na Crnu Goru, na sastanku je predstavljena pozitivno ocijenjena projektna aplikacija *Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i glavne kanalizacione mreže u Podgorici faza II*, koja je odobrena u okviru VI poziva za sufinansiranje investicija u vrijednosti od 23,4 miliona eura. Zvanična odluka o odobrenim sredstvima za navedenu projektну aplikaciju biće donijeta na prvom sastanku Operativnog i Strateškog odbora.

Prvi sastanak Strateškog i Operativnog odbora ZIO planiran je za 16. i 17. decembar 2021. godine kada će biti objavljeni i rokovi za nove pozive – XXVII poziv za podršku pripremi projekata i VII poziv za sufinansiranje investicija gdje će biti precizirano iz kojih oblasti su prihvatljivi projektni prijedlozi.

2. Programi regionalne i teritorijalne saradnje

Crna Gora učestvuje u devet programa prekogranične i transnacionalne saradnje u okviru Instrumenta pretprijetupne podrške 2014-2020 (IPA II).

Bilateralni programi: Crna Gora – Albanija, Crna Gora – Kosovo i Srbija – Crna Gora se sprovode u okviru indirektnog upravljanja, pri čemu je za prva dva programa Crnoj Gori, odnosno Ministarstvu finansija, povjereno ugovaranje sredstava EU namijenjenih za ove programe. Za program Srbija – Crna Gora, Ugovorno tijelo je Ministarstvo

finansija Republike Srbije, dok se program s Bosnom i Hercegovinom sprovodi u direktnom upravljanju gdje je Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini Ugovorno tijelo.

U okviru **Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija**, od 8 projekata, ukupne vrijednosti 3,24 miliona eura, koji su ugovoreni u okviru Prvog poziva, u toku je sprovođenje jednog projekta, dok je sedam projekata uspješno završeno.

U Podgorici je 18. juna organizovana svečana konferencija (*Grant Award Ceremony*) u cilju promocije ugovaranja 7 projekata iz Drugog poziva, čija je ukupna vrijednosti 3,12 miliona eura. U cilju podizanja kapaciteta korisnika bespovratne podrške organizovani su sljedeći treninzi: Implementacioni seminar 15. februara, Trening o javnim nabavkama 16. februara, Trening o izvještavanju i Trening o vidljivosti EU finansiranja 27. aprila. Pored toga, za neuspješne aplikante Drugog poziva tokom februara su organizovane “*projektne klinike*” tokom kojih su oni imali priliku da sa predstavnicima Zajedničkog tehničkog sekretarijata prodiskutuju o konkretnim nedostacima svojih projekata i dobiju savjete za njihovo unapređenje. U cilju nadgledanja sprovođenja projekata, u periodu od 8. do 17. juna, organizovane su monitoring posjete vodećim korisnicima svih projekata iz Drugog poziva.

U cilju blagovremenog informisanja potencijalnih korisnika Trećeg poziva iz Crne Gore i Albanije o mogućnostima koje pruža ovaj Program, tokom januara su putem onlajn platforme organizovana četiri info dana, na kojima su predstavljene relevantne pojedinosti o programu, uključujući i pravila finansiranja. U cilju osnaživanja kapaciteta potencijalnih aplikanata, u izvještajnom periodu su u Crnoj Gori i Albaniji organizovane trodnevne obuke o upravljanju projektnim ciklusom. Treći poziv za dostavljanje predloga projekata objavljen je 29. juna sa rokom za dostavljanje rezimea projektnih predloga do 13. septembra 2021. godine. Bespovratna sredstva koja su bila dostupna u okviru ovog Poziva iznosila su 4,9 miliona eura. U cilju pružanja podrške potencijalnim aplikantima, 16. i 30. jula su organizovane informativne sesije koje su imale za cilj da učesnicima približe pravila i omoguće im da dobiju odgovore na sva pitanja u vezi sa Trećim pozivom. Takođe, u cilju promocije Poziva organizovana je medijska kampanja, kada su izrađena dva promotivna videa i radio džingla koji su emitovani u medijima i promovisani na društvenim mrežama. U toku je proces ocjenjivanja projektnih predloga pristiglih u okviru Trećeg poziva.

U Podgorici je 28. januara održan i sastanak Upravnog odbora Projekta Tehničke podrške upravljanju programima prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija i Crna Gora - Kosovo IPA / 2019 / 409 – 185, na kojem je usvojen Srednjoročni izvještaj o sprovođenju Projekta.

Zajednički odbor za nadgledanje Programa sastao se 9. februara putem on-line platforme sa ciljem predstavljanja, diskusije i odobravanja Godišnjeg izvještaja o sprovođenju za 2020., godišnjeg plana rada za 2021. i Plana za komunikaciju i vidljivost za 2021.

U okviru procesa programiranja naredne faze Programa, za period 2021-2027, nakon dostavljenih komentara od strane Evropske komisije, pripremljen je finalni nacrt programskog dokumenta i poslat Evropskoj komisiji 16. jula.

Kada je riječ o **Programu prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo**, završeno je sprovođenje svih sedam projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva, ukupne vrijednosti 2,3 miliona eura, i nastavljeno sprovođenje 6 projekata ugovorenih u okviru Drugog poziva, ukupne vrijednosti 2,4 miliona eura. U Podgorici je 26. januara organizovana svečana konferencija u cilju promocije projekata ugovorenih kroz Drugi poziv.

Sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje, tokom koga su odobreni Godišnji izvještaj o sprovođenju za 2020, kao i Godišnji plan rada za 2021. i Plan za komunikaciju i vidljivost za 2021, održan je 10. februara.

U cilju blagovremenog informisanja potencijalnih korisnika Trećeg poziva iz Crne Gore i Kosova o mogućnostima koje pruža ovaj Program, tokom januara su putem onlajn platforme organizovana tri info dana, na kojima su predstavljene relevantne pojedinosti o programu, uključujući i pravila finansiranja. U cilju osnaživanja kapaciteta potencijalnih aplikanata, u izvještajnom periodu su u Crnoj Gori i na Kosovu organizovane trodnevne obuke o upravljanju projektnim ciklusom. Takođe, u cilju pružanja podrške potencijalnim podnosiocima projektnih predloga, tokom izvještajnog perioda su, u formi individualnih konsultativnih sastanaka, organizovane i projektne klinike.

Treći poziv za dostavljanje predloga projekata objavljen je 11. maja sa rokom za dostavljanje rezimea projektnih predloga do 25. juna 2021. godine. Bespovratna sredstva koja su bila dostupna u okviru ovog Poziva iznosila su 3,48 miliona eura. U cilju podrške potencijalnim aplikantima, 25. maja je organizovana informativna sesija koje je imala za cilj da učesnicima približi pravila Trećeg poziva. Takođe, u cilju promocije Poziva organizovana je medijska kampanja, kada su izrađena dva promotivna videa i radio džingla koji su emitovani u medijima i promovisani na društvenim mrežama. U toku je proces ocjenjivanja projektnih predloga pristiglih u okviru Trećeg poziva.

Tokom jula, predstavnici kompanije INTEGRATION, angažovani od strane Evropske komisije, obavili su ROM misiju (monitoring orjentisan na rezultate) za projekte finansirane u okviru Drugog poziva.

U okviru proslave Dana evropske saradnje, 24. septembra, organizovan je događaj pod nazivom “Rezultati i vrijednosti evropske saradnje - Prezentacija za ambasadore država članica EU u Crnoj Gori” tokom kojeg su učesnici imali priliku da posjete Katun i planinarske staze unaprijeđene u okviru prokograničnih projekata i dobiju informacije o projektima koji se sprovode na sjeveru Crne Gore.

U okviru procesa programiranja naredne faze Programa, za period 2021-2027, nakon dostavljenih komentara od strane Evropske komisije, pripremljen je finalni nacrt programskog dokumenta i poslat Evropskoj komisiji 16. jula.

Što se tiče **Programa prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora 2014-2020**, tokom 2021. godine je u fazi realizacije bilo četiri projekta koji su ugovoreni u okviru Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata, čija je ukupna vrijednosti 1,04 miliona eura, a koji se odnose na tematske prioritete zapošljavanja, mobilnosti radne snage, te zaštite prirodnih resursa.

U okviru Drugog poziva ugovoreno je 9 projekata, ukupne vrijednosti 2,55 miliona eura, koji se odnose na jačanje socijalne inkluzije ranjivih grupa, te unapređenje kapaciteta za korišćenje turističkih potencijala u programom obuhvaćenoj oblasti.

Održana su dva sastanka Zajedničkog odbora za nadgledanje. Na sastanku 8. februara razmatran je i usvojen Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2020. godinu, dok su na sastanku 10. septembra razmotreni tematski prioriteti i specifični ciljevi koji će biti obuhvaćeni Trećim pozivom, čije objavljivanje se očekuje do kraja 2021. godine.

U okviru procesa programiranja naredne faze Programa, za period 2021-2027, nakon dostavljenih komentara od strane Evropske komisije, pripremljen je finalni nacrt programskog dokumenta i poslat Evropskoj komisiji 15. jula.

U okviru **Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora, kroz Prvi poziv**, odobrena su i ugovorena 3 projekta, sa ukupnom vrijednošću od milion eura. Svi projekti su završeni, a sprovodili su se u oblastima promocije zapošljavanja, mobilnosti radne snage, socijalne i kulturne inkluzije sa težištem na socijalno uključivanje ranjivih grupa, te unapređenja turizma i kulturne i prirodne baštine. U okviru Drugog poziva ugovoreno je 12 projekata, sa ukupnom vrijednošću od 5,4 miliona eura, koji doprinose boljem upravljanju i energetskej efikasnosti lokalnih vodovodnih sistema, sistema otpadnih voda i čvrstog otpada i zaštiti životne sredine, kao i poboljšanju kvaliteta i raznolikosti turističke ponude koja počiva na prirodnoj i kulturnoj baštini.

Treći poziv za dostavljanje predloga projekata objavljen je 23. decembra 2020. godine, ukupne vrijednosti od 2,28 miliona eura. U toku je ugovaranje projekata finansiranih kroz Treći poziv.

Tokom 2021. godine održana su dva sastanka Zajedničkog odbora za nadgledanje. Na sastanku 11. februara razmotren je napredak u sprovođenju Programa i usvojen Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2020. godinu, dok je na sastanku 10. novembra Zajednički odbor dao pozitivno savjetodavno mišljenje o projektima koji su predloženi za finansiranje u okviru Trećeg poziva.

U okviru procesa programiranja naredne faze Programa, za period 2021-2027, nakon dostavljenih komentara od strane Evropske komisije, pripremljen je finalni nacrt programskog dokumenta i poslat Evropskoj komisiji 16. jula.

Kada je riječ o trilateralnom **Interreg IPA programu prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru**, 32 projekta koja su odobrena u okviru Prvog poziva se u najvećoj mjeri uspješno privode kraju. Završetak realizacije projekata iz Prvog poziva, čija je ukupna vrijednost 30,5 miliona eura, od čega je za crnogorske organizacije i institucije opredijeljeno 7,34 miliona eura, planiran je za novembar 2021, dok je za jedan projekat odobreno produženje roka do marta 2022. godine radi nemogućnosti sprovođenja aktivnosti planiranom dinamikom, izazvane posljedicama pandemije COVID-19. Takođe, nastavljeno je sprovođenje 8 ugovorenih tematskih projekata, ukupne vrijednosti 40 miliona eura, od čega crnogorskim partnerima pripada 10,5 miliona eura. Projekti obuhvataju realizaciju zajedničkih aktivnosti u oblastima kulturne saradnje, upravljanja i reagovanja u vanrednim situacijama, zdravstvene zaštite, poljoprivrede i ribarstva, unapređenja turističke ponude, bolje povezanosti programskog područja i jačanja konkurentnosti malih i srednjih preduzeća. Završetak projekata se očekuje do kraja 2022. godine. Važno je istaći da su tokom 2021. godine realizovane dvije značajne aktivnosti u okviru tematskih projekata. Kroz realizaciju aktivnosti projekta 3C, u kojem je Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta vodeći partner, restaurirana je zgrada Starog zatvora u Kotoru, koja će postati sjedište Regionalnog centra za razvoj kulture i kreativnih industrija. Za ovu namjenu opredijeljeno je 1,35 miliona eura. U okviru projekta TO BE READY, Ministarstvo unutrašnjih poslova izvršilo je nabavku multifunkcionalnog robotičkog vozila za potrebe sistema zaštite i spašavanja. Nabavka opreme, vrijedne gotovo milion eura, doprinijeće kvalitetnijem reagovanju u vanrednim situacijama, uz umanjeње rizika i veću sigurnost za spasioce i u slučajevima najtežih prirodnih katastrofa.

Održana su dva sastanka Zajedničkog odbora za nadgledanje, 12. februara i 28. septembra.

U okviru Drugog ciljanog poziva u kome su odobrena 32 projekta, crnogorski partneri učestvuju u 21 projektu, ukupne vrijednosti 11,91 milion eura, od čega je za crnogorske korisnike opredijeljeno 2,35 miliona eura. Sprovođenje projekata Drugog ciljanog poziva otpočelo je krajem 2020. godine. Završetak projekata je planiran za kraj 2022. godine, pri čemu se očekuje produženje imajući u vidu uticaj COVID-19 pandemije na projektne aktivnosti.

Nastavljen je rad na programiranju nove faze Programa za 2021-2027. godinu, kada je izrađen nacrt programskog dokumenta koji je dostavljen Evropskoj komisiji na razmatranje. U toku je izrada strateške analize uticaja na životnu sredinu.

U okviru **Interreg IPA programa prekogranične saradnje za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru**, nastavljeno je sprovođenje 35 projekata koji su izabrani za finansiranje u okviru Drugog poziva, čija je ukupna vrijednost oko 38 miliona eura. Crnogorski partneri (njih ukupno 41) učestvuju u 33 projekta, ukupne vrijednosti 35,24

miliona eura, u okviru kojih na raspolaganju imaju sredstva u iznosu od 10,11 miliona eura. Sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje održan je 11. oktobra 2021.

Za potrebe programiranja naredne faze Programa za period 2021 – 2027, formirana je Radna grupa, čiji su članovi do sada održali ukupno 7 zvaničnih sastanaka, od kojih 5 u ovoj godini. Pored toga održano je 5 tehničkih sastanaka tokom tekuće godine, kao i jedan sastanak na visokom nivou. Članovi radne grupe usvojili su Teritorijalnu i socijalno-ekonomsku analizu programskog područja, te izvršili selekciju prioriternih i specifičnih ciljeva za novi Program saradnje 2021- 2027. Na sastancima radne grupe su razmatrani i nacrti strateškog okvira i intervencijske logike, kao i metodologija za pojednostavljene opcije pripremnih troškova i troškova zatvaranja projekta. Izrada nacrtu programskog dokumenta za 2021-2027 je u finalnoj fazi i očekuje se da će do kraja godine biti dostavljen Evropskoj komisiji na razmatranje.

Povodom obilježavanja Dana evropske saradnje, u Baru je 1. oktobra organizovan svečani događaj koji je uključivao i dodjelu donacije Osnovnoj školi „Mrkojevići", u vidu vrijedne opreme za IT i muzički kabinet.

Kada je riječ o **Dunavskom transnacionalnom programu**, trenutno se u Crnoj Gori sprovodi 7 projekata, odobrenih u okviru Drugog i Trećeg poziva, u kojima u svojstvu projektnih partnera učestvuju crnogorske institucije. Riječ je o projektima koji su posvećeni podsticanju razvoja inovacija, održivom korišćenju nacionalne i kulturne baštine, obnavljanju ekoloških koridora i poboljšanju institucionalnih kapaciteta korisnika na području Dunavskog regiona. Ukupan iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju aktivnosti crnogorskih partnera iznosi 813 hiljada eura. Održan je jedan sastanak Odbora za nadgledanje, 10-11. juna 2021. godine.

Tokom 2021. godine nastavljen je rad na programiranju nove faze Programa za period 2021-2027. Održano je pet sastanaka Radne grupe za programiranje na kojima je definisan nacrt budžeta, predloženi specifični ciljevi, dok je osnovni programski dokument podnesen Evropskoj komisiji na razmatranje. Takođe, održana su tri tehnička sastanka predstavnika Upravljačkog tijela i IPA zemalja, tokom koji se razmatrano način pružanja tehničke podrške u budućem Programu i jedan tehnički sastanak zemalja korisnica IPA-e u vezi zauzimanja jedinstvenog stava po pitanju raspodjele budžeta namijenjenog tehničkoj podršci.

U okviru **Jadransko-jonskog transnacionalnog programa (ADRION)** nastavljeno je sprovođenje 15 projekata odobrenih tokom Drugog i Trećeg poziva u kojima crnogorski partneri imaju budžet u iznosu od oko 2,27 miliona eura. Projekti se sprovode u oblastima zaštite životne sredine, unapređenja sistema pomorskog saobraćaja i očuvanja prirodnog i kulturnog naslijeđa. U julu 2021. godine potpisan je aneks Višegodišnjeg ugovora o Tehničkoj podršci između Kancelarije za evropske integracije i italijanske regije Emilija Romanja, koja djeluje kao Upravljačko tijelo ADRION programa, čime je trajanje ugovora produženo za dodatne dvije godine, tačnije do 31. decembra 2023. godine. Četvrti poziv, restriktivnog karaktera, objavljen je 23. septembra budući da je namjera da se podrže isključivo završeni projekti, koji su odobreni u okviru Prvog

poziva. Cilj poziva je podsticanje promocije rezultata ostvarenih sprovođenjem projekata Prvog poziva, kao i ublažavanje negativnih efekata izazvanih pandemijom COVID-19, koja je značajno uticala na širenje informacija o dostignućima i uticaju projekata na region u cjelini. Korisnicima će za realizaciju projektnih aktivnosti biti opredijeljeno ukupno 5,6 miliona eura EU doprinosa. Konačni rezultati ovog Poziva biće poznati sredinom decembra 2021. godine.

U cilju sagledavanja statusa sprovođenja Programa, održana su dva sastanka Odbora za nadgledanje, 12. aprila i 16. decembra.

Nastavljen je rad na programiranju nove faze Programa za 2021-2027 i na sastancima radne grupe usvojena je teritorijalna analiza, definisani ciljevi politika za narednu perspektivu, dok se donošenje odluka o indikatorima i budžetu budućeg programa očekuje u narednom periodu. Pored toga, u septembru 2021. godine održan je tehnički sastanak predstavnika KEI sa predstavnicima Evropske komisije posvećen definisanju strukture budućeg projekta podrške sprovođenju Strategije Evropske unije za Jadransko-jonski region (Facility Point).

U okviru **Mediterranskog transnacionalnog programa 2014-2020 (MED)** tokom 2021. godine ugovoreno je ukupno 8 novih projekata Petog poziva za modularne projekte u kojima učestvuju crnogorski partneri. Tri projekta su usmjerena na prioritet koji se tiče inovacija, dok je ostalih pet usmjereno na održivi turizam, kao prvi specifični cilj trećeg prioriteta Prirodni i kulturni resursi. Za aktivnosti crnogorskih partnera, koji učestvuju u ovih 8 projekata, opredijeljeno je oko 373.845 eura. U cilju praćenja sprovođenja projekata MED programa u kojima učestvuju crnogorske institucije i organizacije, u novembru i početkom decembra, održan je 21 konsultativni sastanak sa crnogorskim partnerima. Održana su dva sastanka Odbora za nadgledanje, 27. januara i 3. decembra 2021. godine.

Tokom 2021. godine održano je 7 zvaničnih sastanaka Radne grupe za programiranje, kao i dva tehnička. Dogovoreni su ciljevi politika koje će budući program EURO-MED sprovoditi u narednoj perspektivi i nastavak rada sa dosadašnjim Upravljačkim tijelom. Nacrt Programa odobren je od strane članova Radne grupe u septembru, dok se podnošenje Evropskoj komisiji na odobrenje očekuje u januaru 2022. godine.

Predstavnici crnogorskog nacionalnog tijela su prisustvovali sastanku Odbora za nadgledanje u decembru 2021, kao i događaju „Na putu ka zelenijem Mediteranu“ kojim se proslavlja početak novog programskog perioda 2021-2027, a samim tim i nove forme MED programa pod nazivom EURO-MED.

U okviru Strateškog projekta **Prioritet IV - Jačanje upravljanja u oblasti Mediterana – PANORAMED**, na osnovu sprovedenih istraživanja i analiza izrađeni su značajni dokumenti koji se odnose na upravljanje Mediteranom: Analiza nedostataka i prednosti u oblastima Obalnog i pomorskog turizma, Pomorske sigurnosti i inovacija; Metodologija za izradu ključnih dokumenata o politikama u oblastima Obalnog i pomorskog turizma, Ključni dokumenti o politikama u sve tri oblasti; Šeme za modalitete koordinacije strateških i horizontalnih projekata; Dokument o pozicioniranju

MED programa. U toku je implementacija 6 projekata ugovorenih u okviru Panorameda. U martu i oktobru su održani redovni sastanci Upravnog odbora, putem online platforme. U novembru je održan sastanak Panoramed dijaloga, na kojem je diskutovano o modelima budućeg upravljanja Mediteranom, u okviru Interreg Euro MED programa 2021 – 2027. godine.

3. Makro-regionalne strategije EU

3.1. Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region i strateški projekat „Jedinica za podršku upravljanju Strategijom Evropske unije za jadransko-jonski region - Facility Point“

Kada je riječ o Strategiji Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR), ključne aktivnosti tokom 2021. godine bile su usmjerene na proces programiranja, odnosno uključivanja EUSAIR prioriteta i vodećih inicijativa (*flagships*) u najvažnija programska dokumenta EU za novu finansijsku perspektivu odnosno period 2021-2027. U tom pogledu, nastavljen je proces nacionalnih konsultacija sa svim relevantnim tijelima, a 29-30. jula 2021. godine održan je EUSAIR finansijski dijalog na kojem su dogovoreni naredni koraci i aktivnosti u vezi pronalaženja najboljeg mogućeg modaliteta za finansiranje prioriteta koji su prepoznati unutar struktura EUSAIR-a. Crna Gora će nastaviti da prati i podržava pomenuti proces, a u narednoj fazi se očekuje nastavak saradnje sa upravljačkim tijelima i grupama za programiranje kako bi razmotrali definisane makro-regionalne prioritete.

Na godišnjem EUSAIR Forumu koji je održan u Izoli (Slovenija) 11-12. maja 2021.godine, Albanija je preuzela od Slovenije jednogodišnje predsjedavanje EUSAIR-om. U okviru Foruma održan je i sastanak ministara vanjskih poslova Jadransko-jonske inicijative i EUSAIR-a na kojem je usvojena Deklaracija iz Izole u kojoj se, između ostalog, EUSAIR strukture i tijela iz Evropske komisije pozivaju na uključivanje San Marina u sprovođenje EUSAIR-a. U skladu sa albanskim programom predsjedavanja, predviđeno je da tokom njihovog predsjedavanja glavni prioriteti budu usmjereni na pitanja iz oblasti turizma i oporavka ovog sektora od posljedica izazvanih pandemijom Kovid19, pitanja mladih i nastavak podrške zemljama Zapadnog Balkana koje učestvuju u sprovođenju EUSAIR-a u daljem procesu pristupanja EU.

Kroz strateški projekat „Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR)- Facility Point“ pruža se tehnička podršku realizaciji aktivnosti koje se tiču EUSAIR-a na nacionalnom nivou. Ukupan iznos sredstava koja su na osnovu navedenog projekta opredijeljena Crnoj Gori za period 2016 - 2022 iznosi 428.610,00 eura. U narednom periodu očekuje se izmjena i potpisivanje novog Partnerskog sporazuma za ovaj projekat usljed izmjena i redefinisanja budžeta, odnosno neiskorišćenih sredstava. Donošenje odluka na nivou projektnog partnerstva ovog strateškog projekta, određivanje i sprovođenje aktivnosti odvija se na nivou Nadglednog odbora strateškog projekta „Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR)-

Facility Point“, čiji sastanci se održavaju polugodišnje, a na kojem učestvuju predstavnici Kancelarije za evropske integracije.

3.2. Strategija Evropske unije za Dunavski region

Kada je u pitanju Strategija EU za Dunavski region (EUSDR), Slovačka je presjedavala EUSDR-om u periodu od 1. novembra 2020. do 31. oktobra 2021. godine, dok će Ukrajina predsjedavati Strategijom u periodu od 1. novembra 2021. do 31. oktobra 2022. godine Tokom 2021. godine, fokus rada bio je na inkorporiranju predloženih makro-regionalnih prioriteta u najvažnija programska dokumenta za finansijsku perspektivu 2021-2027.

Početak marta održana je nedjelja makroregionalnih strategija, u okviru koje je organizovan sastanak nacionalnih koordinatora Strategije, kada je predložena revizija dosadašnjih mapa puta u okviru tematskih prioriteta. U vezi navedenog, 30. marta održan je sastanak koordinatora prioritarnih oblasti na kojem je predloženo da mape puta treba da uvežu sve predviđene aktivnosti sa očekivanim rezultatima i da budu bazirane na glavnim prioritetima definisanim Akcionim planom Strategije. Usvojeni su Komunikacioni plan EUSDR za 2021. godinu (6. april 2021.) i Evaluacioni plan verzija 2.0 (1. jun 2021.). Tokom trećeg kvartala 2021. godine, predstavnici Kancelarije za evropske integracije prisustvovali su video sastanku nacionalnih koordinatora Strategije Evropske unije za Dunavski region, koji je odražen 13. septembra. Takođe, formirana je radna grupa za osnivanje Dunavskog savjeta za mlade i prvi koordinacioni sastanak održan je 3. septembra, dok je 24. septembra održan drugi sastanak.

U periodu 26-27. oktobra, u Bratislavi je održan 10. godišnji forum EU strategije za Dunavski region, kada je Ukrajina preuzela predsjedavanje EUSDR-om.

4. IPA III (2021-2027)

Evropska komisija je tokom 2021. godine radila na definisanju novih odredbi i kriterijuma koji će se primjenjivati tokom nove finansijske perspektive IPA 2021-2027 (IPA III) i time unaprijediti efektivnost i efikasnost korišćenja dostupnih fondova EU. S tim u vezi, pregovori o pravnom okviru između Evropske komisije, Evropskog parlamenta i Savjeta su završeni tokom III kvartala 2021. godine i Uredba (EU) 2021/1529 Evropskog parlamenta i Savjeta, od 15. septembra 2021, o uspostavljanju Instrumenta za pretpristupnu podršku (IPA III), objavljena je u Službenom listu Evropske unije 20. septembra 2021. godine. Ista će se primjenjivati retroaktivno od 1. januara 2021. godine. Tokom narednog perioda, očekuje se usvajanje i preostalih akata i relevantnih strateških dokumenata kojima se bliže definiše sprovođenje IPA-e III.

Finansijska podrška EU, u iznosu od 14,1 milijarde eura za period 2021-2027 za sve države korisnice IPA podrške, biće usmjerena kroz pet oblasti politika, takozvanih prozora, i to:

1. Vladavina prava, temeljna prava i demokratija;
2. Dobro upravljanje, usklađivanje sa pravnom tekovinom, strateško komuniciranje i dobrosusjedski odnosi;
3. Zelena agenda i održivo povezivanje;
4. Konkurentnost i inkluzivni rast;
5. Teritorijalna i prekogranična saradnja.

Kada je riječ o programiranju IPA-e 2021 i IPA-e 2022, u skladu sa smjernicama dobijenim od strane Evropske komisije, tokom 2021. godine, nastavljena je priprema nacrtu Strateškog odgovora, kao i programiranje programa IPA 2021 i IPA 2022. S tim u vezi, nakon višemjesečne komunikacije između Evropske komisije, Kancelarije za evropske integracije i relevantnih resornih institucija i rada na unaprijeđivanju predloga projekata onih koncepata projekata koji su pozitivno ocijenjeni od strane Evropske komisije, finalne verzije nacrtu programa IPA 2021 su dostavljene Evropskoj komisiji 3. septembra 2021. godine. U tabeli niže je dat pregled predloženih akcija kroz ovaj program, dok se njihovo usvajanje od strane Evropske komisije očekuje do kraja 2021. godine.

Tabela 2: Pregled akcija predloženih za finansiranje kroz program IPA 2021:

IPA 2021 program	
Akcije	Budžet (EUR)
I – Instrument za evropsku integraciju	3.650.000,00
II – Aktivnosti u vezi sa pravnom tekovinom u oblasti politika Životna sredina i klimatska akcija	6.275.000,00
III – Podrška EU održivom povezivanju i Zelenoj agendi u Crnoj Gori	3.485.000,00
IV - Podrška EU za sektor poljorivrede u Crnoj Gori	9.000.000,00
V - Instrument EU za reformu	10.000.000,00
UKUPNO	32.410.000,00

Kancelarija za evropske integracije je u saradnji sa resornim institucijama, tokom izvještajnog perioda pripremila i 9. aprila 2021. godine dostavila Evropskoj komisiji i prvi nacrt Strateškog odgovora na komentare. U skladu sa komentarima i instrukcijama Evropske komisije dobijenim u pismu od 20. jula 2021. godine, rok za dostavljanje druge, unaprijeđene verzije Strateškog odgovora je bio 16. novembar 2021. godine, koji je ujedno bio i rok za dostavljanje predloga projekata programa IPA 2022 onih koncepata projekata koji su pozitivno ocijenjeni od strane Evropske komisije. Nakon intenzivnog rada svih relevantnih institucija i aktera uključenih u ovaj proces, finalni nacrti Strateškog odgovora i programa IPA 2022 su dostavljeni Evropskoj komisiji u skladu sa postavljenim rokovima.

Tabela 3: Pregled nacrtu akcija predloženih za finansiranje kroz program IPA 2022:

IPA 2022 program – nacrt akcija – predlog Crne Gore⁴	
Akcije	Indikativni budžet (EUR)
I – Instrument za evropsku integraciju	5.000.000,00
II – Podrška EU za reformu javne uprave	30.000.000,00
III – Podrška EU za integrisano upravljanje granicom i migracijama	34.500.000,00
IV – Podrška EU za pravosudni sistem	16.951.000,00
V – Podrška EU za životnu sredinu – upravljanje vodama	27.300.000,00
UKUPNO	113.751.000,00

U skladu sa zaključkom Vlade broj 04-3211/2 od 8. jula 2021. godine i obavezom da relevantna resorna ministarstva formiraju radne grupe za programiranje IPA III podrške i Kancelariji za evropske integracije dostave informaciju o njihovom sastavu, tokom prethodnog perioda su formirane međuresorne radne grupe za svaki od prozora u prozora u IPA-i III, osim za prozor Teritorijalna i prekogranična saradnja, koju prate posebno utvrđena pravila za pripremu operativnih programa, u saradnji sa partnerima za svaki od programa i uz konsultacije u svim državama korisnicama programa prekogranične i transnacionalne saradnje.

U skladu sa definisanim obavezama i nadležnostima, radne grupe su tokom prethodnog perioda uspješno učestvovali u programiranju relevantnih akcija i izradi Strateškog odgovora za sva četiri prozora u okviru IPA-e III. S tim u vezi, tokom novembra i decembra 2021. godine održane su četiri radionice, na kojima su učestvovali predstavnici radnih grupa za programiranje, pregovaračke strukture i Generalnog sekretarijata Vlade. Radionice su održane u cilju što sveobuhvatnijeg strateškog uvezivanja aktuelnih i budućih prioriteta IPA-e sa prioritetima koji proističu iz pretpristupnog procesa i nacionalnih i sektorskih strategija. Samim tim, cilj radionica je bilo što temeljnije uvezivanje nacionalnih potreba sa zahtjevima EU, i kreiranje preduslova za njihovo buduće finansiranje kroz EU fondove. Dodatno, poslužile su kao dobra osnova za umrežavanje kolega koji su u proces uključeni sa različitih aspekata i razmjenu dosadašnjih iskustava, čime je i samo programiranje EU podrške dobilo na cjelovitosti i značaju.

⁴ Predložene akcije su podložne daljoj procjeni Evropske komisije u skladu sa raspoloživim sredstvima u budžetu EU.